

Socialdepartementet

Yttrande över promemorian Bättre tillsammans – förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi

Region Kalmar län har fått möjligheten att yttra sig över promemorian Bättre tillsammans – förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi.

Övergripande kommentar

Region Kalmar län ställer sig positivt till en uppdaterad nationell cancerstrategi vilket bedöms vara en nödvändighet för att möta framtida utmaningar och behov. Satsningar på utbildning, kompetensutveckling och fortbildning är väsentligt för att möta framtida behov. Det förekommer dock ett stort antal bedömningar kring hur regionerna bör arbeta. En efterlevnad av dessa rekommendationer hade dock inneburit en ökad resursåtgång. Promemorian saknar en analys av hur regionerna kan tillgodose en adekvat kompetensförsörjning och hur tillgången till personella resurser kan tillgodoses, inte bara till nationella program utan även till de regionala/lokala nivåerna där vården bedrivs.

Region Kalmar län ser ett behov av att förstärka kompetensförsörjning genom utbildning, kombinationstjänster och satsningar på klinisk forskning och saknar i skrivelsen en tydlig analys av hur kompetensförsörjningen kan tillgodoses och vilken tillgång till resurser som krävs.

Region Kalmar län välkomnar stöd för horisontella prioriteringar i vårdprogrammen och stöd i implementeringen av kloka kliniska val, avgörande faktorer i utvecklingen av cancervården.

Vidare anser Region Kalmar län att strategin tydligare behöver definiera primärvårdens roll i vården av personer med cancersjukdom, eftersom mycket av vården, exempelvis rehabilitering och allmän palliativ vård, bedrivs där. Primärvården har en central roll i prevention, diagnostik och tidig upptäckt. Med en ökande förekomst av cancerdiagnoser bland äldre samt omställningen till en mer tillgänglig och nära vård, blir primärvårdens betydelse allt större, vilket även kräver en förstärkning av forskningen inom området.

Region Kalmar län betonar också vikten av att invånare får möjlighet till användning av gemensamma tjänster med målsättning att hantera sin

egenvård och vårdkontakter, i syfte att avlasta vårdens administrativa arbete, exempelvis genom stöd av artificiell intelligens, AI.

Region Kalmar län efterfrågar avslutningsvis möjlighet och implementering av automatisk överföring från journal till kvalitetsregister, och ser detta som en förutsättning för ett fungerande arbete.

Förslag- kommentarer

Region Kalmar län tillstyrker samtliga förslag i skrivelsen men med beaktande av följande kommentarer:

1.3 Inledning

Det saknas en skrivning om effekten för cancervården gällande den ökade prevalensen.

3.5.1 Samordnat hälsofrämjande och förebyggande arbete med förtydligat ansvar

Det är viktigt med tydlighet kring ansvarsfördelning mellan aktörerna och det räcker inte bara att ge Folkhälsomyndigheten ett utökat uppdrag. Fragmentisering av ansvar och roller riskerar att försvaga insatserna. Därtill vill Region Kalmar län betona vikten av att kommunikationsplaner anpassas till respektive målgrupp.

4.7.1 Jämlik tillgång till cancerscreening i hela landet

Gällande förslaget att fortsätta utveckla nationella kallelsekanslier ser Region Kalmar län ett stort värde av att också skapa gemensamma arbetssätt och strukturer för de nationella screeningprogrammen.

5.2.1 Kontaktsjuksköterskan ska vara en fast vårdkontakt

Region Kalmar län anser att innebörden av fast vårdkontakt behöver tydliggöras samt ett tillägg om att fast vårdkontakt ska dokumenteras.

5.2.6 Individuella planer inom rehabiliteringsområdet

Region Kalmar län ser en risk med att olika benämningar på planer blir otydligt för den det berör och ser gärna en skrivning om att försäkringsmedicinsk kompetens kan behövas som stöd för återgång till arbete.

5.5.1 Förstärkt patientdelaktighet och patientmedverkan

En eventuell vidareutveckling av Min Vårdplan bör ske i nära samverkan med det nationella projektet Sammanhållen planering på 1177.se.

Region Kalmar län efterlyser en skrivning om möjligheten att resurseffektivt tillämpa digitala forum och digitala patientskolor, så att det kan nå alla invånare oavsett bostadsort.

6.6.2 Insatser för att stärka tillgängligheten i cancervården

Region Kalmar län ställer sig bakom förslaget gällande en ny mät punkt från behandlingsbeslut till start av behandling med betoning att tiden mellan välgrundad misstanke och diagnos fortsatt är viktigt att följa utifrån ett patientperspektiv. Det saknas en tydlig definition av vad som räknas som behandlingsbeslut. Utredningens förslag om nationella, automatiserade data är avgörande för den fortsatta utvecklingen.

7.13.1 En jämlik tillgång till diagnostik och behandling av hög kvalitet

Region Kalmar län föreslår ett tillägg om tvingande rapportering till nationella register.

Regionen saknar en skrivning kring prevalensökningens betydelse för cancervården. Behovet av välfungerande team i cancervården bör betonas mer.

8.10.3 Program för jämlikt införande av implementering av precisionsmedicin

Utöver det lagda förslaget föreslår Region Kalmar län att redan etablerade arbetsgrupper för laboratoriemedicinska analyser inom Genomic Medicine Sweden (GMS), breddas för att inkludera fler regioner i stället för att skapa parallella strukturer.

9.7.1 Integrerad värdering av rehabiliteringsbehov och jämlik tillgång till specialiserad rehabilitering

Region Kalmar län efterlyser en enhetlig skrivning/terminologi. Strategin bör innehålla en tydlig definition av cancerrehabilitering. Förslagsvis använda den definition som används i det nationella vårdprogrammet Cancerrehabilitering vuxna.

Ett förtydligande behövs i skrivning att Regionalt Cancercentrum/Cancercentrum kan identifiera generiska variabler relevanta för området cancerrehabilitering. Men att definiera generiska variabler bör göras i samverkan med Socialstyrelsen och Nationellt programområde Rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin med anledning av att det ska fungera oavsett diagnos, det vill säga generiska mått.

9.7.2 Uppföljning efter cancersjukdom

Region Kalmar län ställer sig inte bakom förslaget att etablera ett femårigt försöksprogram med multidisciplinära och multiprofessionella

uppföljningsmottagningar. Nya mottagningar med parallella organisatoriska enheter riskerar att fragmentisera vårdens strukturer ytterligare. I stället för att skapa nya/flera uppföljningsmottagningar rekommenderar regionen att stärka primärvården i omställningen mot nära och personcentrerad vård, samt stärka befintliga specialiserade rehabiliteringsteam för patienter med cancer som har avancerade behov.

Gränsen för ung vuxen bör ändras till den internationellt använda definitionen 39 år.

10.11.1 En stärkt och jämlik palliativ vård vid livshotande sjukdom

Region Kalmar län ställer sig bakom förslaget men konstaterar dock att det idag saknas kvalitetsindikatorer för mätning och uppföljning av tidiga palliativa vårdbehov i svenska palliativregistret.

12.5 Ansvarsfördelning och strukturer för samverkan

Utredningens bedömningar och förslag

Region Kalmar län understryker att bildandet av Cancercentrum behöver utgå från dagens samverkansregioner och betonar att medverkan/integrering på alla nivåer, nationellt, samverkansregionalt och regionalt/lokalt är en förutsättning för jämlik cancervård. Regionen stödjer förslaget om en

gemensam nationell samverkansgrupp och betonar vikten av medverkan från samtliga nivåer.